

بەرەو نیشتمانیکیتەر ... ناگرتن

"جیرانه کەت خۆش بوی"

مەسیح

کارناسان ئەم قۆناغی ژبانی سیاسی، کۆمەڵایەتی گەلی کوردستانیان لە باشور بە قۆناغی پەڕینهوه ناوژەد کردوو، پەڕینهوه واتە گەشتن بە جیهان و ژبانیکی تازه، واتە هەستکردن بە کیان و بوونیکیتر، واتە سەفەر بەرەو سەقامگیری، پەڕینهوه واتە بە جیهشتنی ئەزەمە و ناریشه و پرسی نازار سازهکان.

ئەوێ ئەرکی ئەم قۆناغی گران کردوو مانەوێ شوینەوار و ئاسەواری عەقڵییەتی ئەویتی داگیرکەرە بە زمان و ژبانهمانەوه. روژانە ئەو ئاسەوارە نەگرسانه بە سەر دەکەینهوه.

ئیمە ناتوانین پەڕینهوه بە سەرکەوتویی ئەنجام بدەین لە کاتیکیدا نازارەکانی ئیستا و پارازیتەکانی ئیستامان هەنگرتییەت، بۆیە داڕان لە ناریشه و ئەزەمە و نازارەکانی ئەمرو زەرورەتیکە بۆ گەرەنتی "قۆناغی پەڕینهوه".

یەک لەو نازارانه، بیستنی روژانە دەستەواژە "کۆنە.. " یە لە شەقامی کوردیدا کە بەداخەوه زۆر جارێش روژنبیران و روژنامه نووسانیش تووش دەکات، ئەم "کۆنە" انەش دا بەش دەبن بە سەر دوو گروویدا:

1_ "کۆنە بەعسی" و.... هتد.

2_ "کۆنە شیوعی" و "کۆنە پەکهکە" و "کۆنە پارتنی" و "کۆنە یەکیتی" و.... هتد.

تاقمی یەکەم بە هۆی نیازی ماددی، هەژاری فەرەنگی، رقی شەخسی، بیزاری، و.... هتد کاتی خۆی بەیەک لە شیوهکان لە خزمەتی بەعسا بوون.

ئایا پەیرهو کردنەوهی میکانیزمەکانی بەعس واتە سیرنەوهی فیزیکی و... چارهسەرە؟

ئایا دەرکردنێان ریگا چارهیه؟

کەوایه دواي نازادی و لیبوردن و لیخوشبوونی سەرکرایەتی شۆرش، و هەرەها رهچاو کردنی سیستمی عەشیرەتی عیراقی ئەوکات نیشتمان ئەوانەیی ئە نامیز گرتوو. بەشی دوومی ئەم دەستەواژەیه بۆ ئەوانە بە کار دەبێرێ کە لە ناو حیزب و تەشکیلاتیکی ترەوه هاتوونەتە ناو حیزبیکیتەر، هیچ کام ئەمانە لە ریزی ئەباردا نەبوون، بەئکە ئە سەنگەری بەرگریکردن لە نیشتمان و خەبات و تیکۆشاندا بوون و ئیستا کە بە هەر هۆ هاتوونەتە ناو حیزب و لایەنیکیتەرەوه، ئەوش لە کاتیکیدا یە کە ئە سەنگەری دوینیان مایە ئەنگە و ئەش سەنگەری نوینیان پیرۆزیەکی تایبەتی هەیه!!

بۆیە ئەگەر کوردیک، کوردیکیتەر بە "کۆنە... " ناو ببات ئە تەنیا کاریکی باشی ئەکردوو بەئکە خزمەتی عەقڵییەتیکی کردوو کە خاوەنەکەیی لە سەر ئەرزی واقیعدا ئەماوه! ئەگەریش لە ناو ریزیکی حیزبیدا وەها کایەیهکی زمانی هەبیت کارەساتە و پینویست دەکات ریبەراییەتی ئەو حیزبە چارهسەریکی لۆژیکی بۆ بدۆزەوه.

بیتشک ئەم ئەدەبیاتە کوشندەیه وەک نەخۆشی یەک بە ناو جەستەیی نیشتماندا پیاسە دەکات، ئە کاتیکیدا ئەگەر ئیمە هیندە باس لە "کۆنە... " دەکەین، هیندە باس لە رۆحیکی تازەیی نەتەوهیی و نیشتمانی بکەین ئایا بە قازانجمان نییه؟

ئەم قۆناغە دەخواری هەر کام لە ئیمە سەرەتا پیچوونەویەکمان بە خۆماندا هەبێ خۆمان ئەو کۆت و بەندانەیی کە ئینسان لە ناو بازنەیی نەریت و سونەتدا دیل دەکەن رزگار بکەین و میهرەبانانە ویرای ریزگرتن لە بیر و ئەندیشەیی یەکتەر سەیری یەکتەر بکەین و بەردی بیناغەیی نیشتمانیکی دا بنین دوور لە بوونی شوینەوارە شوومەکانی یادگاری ئەیارانمان، ئە وەها حالەتیکدا یەکەم هەنگاوهکان بە سەرکەوتویی هەلەگیری و موژدەیی نایندەیهکی جیاواز بە ئەوهکانی نایندە ئەدەین، ئەوهیک لە باتی توره بوون و نەفرت بیر لە چارهسەری بکاتەوه، ئەوهیک لە باتی هێرشکردن، رەخنەیی بوینادنەر بگری، ئەوهیک کە خۆشەویستی ولات و گەل بخاتە سەرۆی خۆشەویستی عەشیرەت و خێل و حیزبەوه، با هەمووان بیر لەو ناسۆبە بکەینهوه، بیر لەو نیشتمانی بکەینهوه، بیر لەو ولاتە بکەینهوه، جیاواز و دوور لە خەمەکانی ئەمرۆمان.

با ئە باتی بەرزگرتنی ئەدەبیاتی ئەیارانمان بە ئەدەبیات و دیسکورسیکی سەرەمیانهوه بەرەو نیشتمانیکیتر برۆین، نیشتمانیکی کە جیران جیرانی خۆش بوی بە بی سەرنجدان بەوهی ئایا هاویریە یان ئە بەئکە بە رۆحیکی "کانت" یانە یەکتەرمان خۆش بوی.